

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopolodne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.50
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglese (inserate) se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkrat natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Št. 226.

Telefonska številka 65.

Celje, v sredo, 5. oktobra 1910.

Cekovni račun 48.817.

Leto II.

Ljudsko štetje leta 1910.

Povsodi v obmejnih krajih, tako na Goriškem, v Trstu in drugod se prirejajo shodi, na katerih govorijo govorniki različnih strank o pomenu ljudskega štetja; namen teh shodov je, opozoriti zborovalce, naj ne pozabijo povodom štetja na svojo narodnost, na jezik, v katerem jih je učila mati govoriti prve besede. Gotovo imajo taki shodi zelo velik pomen v narodnem oziru. V zborovalcih, ki bi naj po možnosti pripadali nižjim slojem, se okrepi na eni strani njihov narodni čut, na drugi strani se jih opozori na dejstvo, ki postaja za nas spodnještajerske in koroške Slovence toli usodopolno! Na Štajerskem ali Koroškem ni o sličnih shodih ničesar znanega. Statistika kaže, da ravno mi štajerski in koroški Slovenci najrapidneje padamo. Vzrok leži na eni strani v izseljevanju našega ljudstva v naša domača industrijalna središča, kjer leži v vseh teh ogroženih krajih ljudsko štetje v rokah naših nasprotnikov. Znale so nakane Súdmarke in drugih raznarodovalnih društev; saj jih že objavljajo naši časopisi!

Slovenska politična društva, slovenske stranke, narodni svet, tu je delokrog, na katerega ne smemo pozabiti; pripraviti se moramo, dokler je še čas in še — ni prepozno. Žalostno, da se moramo šele vzgledovati na drugih! Število nas štajerskih, število koroških, število prekmurskih Slovencev, izmed katerih je prepustila slednje politična in nepolitična javnost naša narodni smrti, pada pri vsakem ljudskem štetju bolj in bolj. Delajmo sedaj, ko je še čas. Politična društva, narodni svet, tu leži še nerazorano polje, kjer je mogoče delati posebno sedaj, ko nam naše legislativne korporacije v Gradcu in na Dunaju ne dajo naših pravic! Med ljudstvo z narodno mislijo!

Avstrijski Jugoslovani in morje.

Spisal dr. Karl Slanc.
(Dalje.)

In stroj, tehnika, intenzivno kmetovanje so omogočili, da lahko milijoni dobro živijo, stroj je prevzel glavno delo in stroj je združeval delavce, ki okoli njega delajo, ustvaril novega človeka proletarca, ki je otrok kapitalističnega gospodarstva, ki po vsej vedi istega hrepeni, zahteva tudi vse blagost istega za-se in za vse ljudi. Velika masa nastopa na plan in pošilja svoje velike talente v boj proti vsej preteklosti. Kapitalistično gospodarstvo zedinja ljudi in vse svetove. Ono vežba mase v uredbi proizvajanja in konzuma, isto sili delavstvo k združevanju, k zadrugam, ravno tako tudi združuje podjetništvo, delodajalce v karte, truste, ki urejajo ne hote obseg in pregled proizvajanja in konzuma.

Kralji in cesarji srednjega veka v evropskih krajih niso bili bog zna kako močni. Dobivali so od grajščakov davke in vojake. In ti so djali: »Kralj se uklanja naši volji.« Kapitalistično gospodarstvo

razdiralo je tlačanstvo. Kralji so iz tega kovali svoje koristi. Skušali so pridobiti kmeta kot davkoplačevalca in njegove sinove kot vojake. Kralj je izišel iz kmetije. Kmetija mu je morala dati vojake, konje, ista je zalagala njegove vojake z živili in pozneje tudi z davki. Meščan je sicer tudi posojal svoj naboran denar kralju. Ali brez kat. duhovnika bi kralj težavno pridobil kmeta. Kat. duhovnik se prilagodi vsem razmeram. Kat. cerkev je prodajala kraljem »veličanstva«, jim dajala svoje prebrisane duhovnike za višje uradnike, jim dajala na razpolago svoje blagoslove, svoje zakletve, svoje bogastvo in simpatije, kat. cerkev je imela pri revežih.

Tudi rimski jurist s svojim pravom je vstopil v to novo gospodarstvo in v službo kralja. To rimsko pravo ni spoštovalo zadrug vaške marke ne druge federativne družbe. Kralj je državno zjediniel razna ljudstva in postal je važen činitelj v razvoju narodov.

Oglej je bil za Rimom v času Rimljanov največje mesto v Evropi. Čez Oglej se je trgovalo z orientom, s severnimi kraji, čez Oglej so šle rimske vojske proti Donavi, proti Reni, Oglej je imel lego za največje vojaško, trgovsko središče in je bil to veliko stoletij in tudi še pod patrijarhi. Ko je Karl Veliki Nemce organiziral v feudalizmu, je svoje vojske vodil čez Koroško in Oglej v Italijo. Čez Oglej so jezdili križarji v 12. stoletju, v tem važnem mestu se je trgovalo z orientom tudi v srednjem veku. Patrijarhi so bili posvetni vladarji vsega obmorja, Adrije in Kranjske, Štajerske in Drave; le celjski grofi so še bili v naših krajih močni in bogati. Patrijarhi so bili za papežem tudi najvišja duhovenska oblast za nas Slovence. Ti patrijarhi so bili na jedni strani najtesnejši zavezniki nemških cesarjev, na drugi so stali pod oblastjo papeštva. Slovenci smo sodelovali v vseh pametnih in neumnih podjetjih nemških cesarjev in papežev. Kmalu pri naselitvi naših pradedov nas dobijo patrijarhi pod svojo oblast, vsaj precejšnje število. V osmem stoletju nas organizuje Karl Veliki. Ta blažen ali za svetnika spoznan nemški cesar ni razumel šale; nepokorne nemške Sakse je dal na tisoče pobiti. Nas Slovence je ukrotil s tem, da nas je na jugu dobro zvezal s patrijarhi v Ogleju in poslal Nemce kot valpte in grofe med nas, drugod nas zvezal s solnograškimi, brizinskimi škofi, ki so poslali med nas stotine Nemcev in seveda tudi nemške poveljnike, ki so dobili dostojanstvo grofov. Slovenci smo spadali pod nemške cesarje. Kar je bilo pri nas začetkoma grajščaka, je bilo tuja nemška ali italijanska rasa, kar je bilo višjega duhovnika, je bilo ravno taka rasa. Slovenec-duhovnik je bil dober le za kmete, gaj, za maševanje, za opravljanje molitev, spovedi. Ti tuji so privlekli dosti Nemcev, Italijanov v Oglej. — Ti Nemci in Lahi so dobivali višje služabnike iz nemških in laških krajev. Solnograški in brizinski škofje so pošiljali stotine Nemcev med nas. In ob Muri-Dravi ravno tako. Ti tuji manjši in večji vladarji niso prevzeli slovenskega jezika kot svojega občevalnega, kar storita drugod grad in mesto. V naših

mestih ni nastopal grajščak dosti kot trgovec-patricij, ali njegov upliv je bil glede jezika vendarle velik in revne naše meščane, ki so obstojali po večini iz priseljencev iz nemških in laških krajev. Ni čuda, ako se je že do 16. stoletja toliko slovenskega sveta in naroda izgubilo. Bogatija srednjega veka je obstajala začetkoma v zemljiščih, delu tlačanov. Ekonom Hillebrand meni, da je verstvo ena najmočnejših organizatoričnih sil. Z ozirom na Slovence se ni obnesla ta moč. Tudi, ko je kak grajski rod izumrl in se je grajščina izročila drugemu, je redko bil Slovenec srečen naslednik. Patrijarhi so zapravili veliko središče Slovencev, Oglej. V Benetke se je vsa trgovina, vse bogastvo tega mesta preselilo. Oglej je imel največjo ladjostajo na Adriji. Ako bi se bili vsi ti duhovniki tako brigali za važnost tega mesta, kakor nekateri, bi pristanišče še dalje ostalo. Soča in druge vode so že zasule nekaj morja, morje se dviguje s časom višje, ali tehnika Rimljanov je še živela dolgo v teh krajih, ta bi že varovala pristan. In trgovstva niso vedli izrabljati; niso utegnili, saj so bili patrijarhi večjidel na konjih, v bojih, ali na potovanju k cesarjem in papežem. — V Ogleju ni bilo treba šele pripravljati novega meščanskega gospodarstva. Rimljani so zapustili veliko in bogato zapuščino — Slovence. Ne katoliški duhovnik, ne nemški in laški grajščak, ne slovenski kmet, ne meščan-Slovenec, Nemec ali Lah niso vedeli kaj pametnega storiti na tem važnem okrožju ob morju; za nas Slovence je iz Ogleja patrijarhov prisijalo malo luči. Ako hočemo najti vzrok potujčenja Slovencev v preteklosti, je treba pogledati najprvo v Oglej. Ako bi se tukaj slovenski živeli utrdili, ako bi se Oglej ohranil kot veliko rokodelsko, trgovsko mesto, kakor je bilo pod Rimljani, bi bil središče vsega slovenstva in z njim bi bila podana privlačna moč za Slovence na kopnem in protitežje proti Gradcu-Celovcu.

Pa naši grajščaki! Goriški in celjski grofi so postali močni in bogati. A goriški zamrjejo v 15. stoletju, celjski tudi. V 15.—20. stoletju se je v naših krajih tudi že razvijalo meščanstvo. Goriški grofi, dasi v vednih bojih s patrijarhi, razdajajo veliko premoženja za ustanovitev samostanov in cerkva, celjski še ubozega Celja, ki je bilo pod Rimljani precej dobro urejeno mesto, ne morejo spraviti na trdnjše noge.

Na Slovenskem je bilo veliko grajščin. Vsake dve uri farovž in grajščina. Ali so bili naši predniki tako divji ljudje, da je bilo treba toliko orožnikov, ali pa take mevže, da so »radi plačevali davke«? In samostanov je bilo tudi dosti. Naš kmet tudi tedaj ni dobival dosti poljedelskega sveta, ko so v srednjem veku nastajale prostejše kmetije in malo, ko ga je rešilo leto 1848 vojaškega ter grajskega nadzorstva. Tako izsušenega kmeta se je lahko rabilo za vojaškega hlapca. Po vsem nemškem in laškem svetu se je moral tepsti ta revež za Nemce in Lahe. Veliko se ni nabralo bogatije v naših gradovih in tudi ne v naših samostanih. Bilo je preveč snedežev, kmet ni mogel dosti dati in naš grajščak ni iskal bo-

LISTEK.

Dobrotniki.

Češki spisal I. S. Machar.

Eno izmed čeških mest na Labi.

Ob ulici, vodeči k cerkvi, stoji šola z vrtom, župnija in majhna hišica, v kateri je skladišče rakev. Nedelja je. Pred enajsto uro vabijo zvonovi na »veliko«. »Velika« je prijubljena maša deželanov. Mestne dame, starejši meščani, vaščani z bližnjih občin se zgrinjajo v cerkev. Iz cerkve vleče skozi odprta vrata hlad in slišijo se zvoki godal.

Pred hišo s skladiščem rakev sedi v polnem žaru julijevega solnca siva beračica, zarjavelega obraza, ugaslih modrih očij in hromih rok; desnico steguje proti mimoidočim. Tupatam pade vanj kak krajcar, beračica ga da v levico, spusti ga v možnjo in stegne zopet desnico. Ne prosi, ne zahvaljuje se, kima samo z glavo, kakor bi molila. Pri tem opazuje skrivoma vsakega mimoidočega, zlasti ženske. Pregleduje obleko, pogleduje na obraz, lase, opazuje hojo, rast, in zdihne včasih.

Iz cerkve je zadonelo trojno zvonjenje zvončkov in mogočni glas orgelj — začetek maše. Ljudje, idoč po ulici k cerkvi, so stopili hitreje in v trenutku je bila ulica prazna.

Beračica je sklonila glavo, kakor bi poslušala. Iz cerkve done orglje, gosle, bas in jasni dekličji

glasovi, »velika« je v polnem teku. Dokler je mogla, je sklepala roke in zdihovala, mežikajoč leno z očmi, kakor sova.

V duši so ji vstajali spomini.

Daleč odtod v neki vasi, kjer stoji cerkev z ruščim zvonikom in kjer so koče s slamnatimi strehami, pase majhno dekle gosi. Sedi na rebri in se ozira po okolici. Ima modre oči, lase kakor lan, velike ustnice in raztrgano obleko. Je to sirota, katere oče je umrl v kaznilnici in katere mati je zmrznila kje pri beračenju; pripadla je občini kakor neprijetna dedščina. Za malo plačilo jo je vzel k sebi nek najemnik, v čegar koči je skoro vsako zimo prebivala kot tuja deklica. Varovala je njegove otroke in pasla gosi. Ni vedela o boljšem življenju, ni preišljevala o tem, ničesar ni zavidala nikomur, ničesar boljšega si ni želela — zavidanja vredna usoda marsikaterega mladega človeka.

Deklica je prepevala z neobičajnim močnim, prodirajočim glasom.

Po cesti drdra kočija. Deklica se ne zmeni za njo in poje naprej.

V kočiji sedi gospod z damo. To je lastnik tukajšnjega gradu z gospo, oba nekaj priprosta trgovca, ki sta obogatela s preskrbljevanjem armade v vojskinem času.

Na zapoved gospode se ustavi kočija. Poslušata.

»To je glas«, meni gospod, »kakor zvon«.

»Pojdiva k nji«, pravi gospa.

Izstopita in gresta k nji.

»Čegava si?« vpraša gospa.

»Havrankova«, odgovarja dekle gledajoč nebo-ječe enemu in drugemu v oči.

»Znaš brati?« vpraša gospod.

»Ne.«

»Hodiš v šolo, milo dete?«

»Ne, moram varovati otroke Havrankove in pasti gosi.«

Gospoda je spraševala še trenutek. Slednjic je pogladila gospa lanene lase dekličine, vprašala jo, kje stoji njih kočja, potem sta sedla v kočijo.

»Temu otroku se mora pomagati, iz nje bode znamenita pevka«, pravi gospod.

»Da, talent se mora podpirati, sicer pogine. Pomoremo mu in pošljemo to v časopis. To dekle ima glas kakor zvon!« odgovori gospod, kimajoč resno z glavo.

Čez nekoliko dni se je čitalo v novinah: Dobrodejnost. Blagomislečna gospa X in njen soproj Y, lastnika gradu v Z, sta našla velik umetniški talent. (Sedaj sledi bombastični popis onega srečanja na polju, hvala prekrasnega glasu čudovite deklice itd.) Naznanilo se konča: Blagi dobrotniki so poslali deklico v Prago, preskrbeli ji vzgojo v godbi in literarni umetnosti. Učitelj je slavnoznani * * Upamo itd.

In tega dne, ko je slavnoznani naš mojster * * skušal glas dekletov, je dejal enemu svojih zaupnih prijateljev: »Ta žaba ima glas kakor kaka pastarica;

gastva v trgovini. Nemški templerji, nemški viteški red, maltezarji, ti vojaško organizirani papeški trgovci so se naselili v najboljših naših krajih. Tudi na Goriškem so bili. Nabrali so dosti, bili so dobri trgovci. Nabrano so pošiljali ven v osrednje hiše (Ordenshaus) in še danes pomaga kak slovenski tisočak nemške viteze teh rodov dobro rediti. Veliko vrednosti so zapravili patrijarhi v vojnah, veliko so znosili v Benetke. Papežem niso dosti dajali, ker so jih le-ti včasih kaznovali z izobčenjem zaradi zanikernosti v plačevanju papeževih davkov, ali nastopali so z nemškimi cesarji s tolikim spremstvom, da se je lahko vse zajedlo, kar so dobivali kot vladarji in višji duhovniki od polovice sedanjih Slovencev. Nastali so tudi v 15. stoletju boji s Turki. Ti so požrli milijone premoženja, ki pa vse ni koristilo gospodarstvu in domovini. Vse je hitelo v boje, in v vojaškem taboru ni poezije, ni mirnega razvoja delavnosti.

V mestih na Slovenskem ne kaže niti jeden rotovž, niti jedna cerkev, da je bil naš srednjeveški meščan dober delavec in bogat človek. V Trstu, v Ljubljani je nekaj bogatije, ali primeroma z drugimi večjimi mesti sveta le manj. Trgovina na Jadranskem morju se ni mogla prav oživeti, ker so naši ljudje pomagali Benetkam na noge in se je tam oživila velika trgovina z velikanskim bogastvom in vsem sijajem, ki ga ima bogastvo v spremstvu. — Uboga kmetija ni imela dosti prebitkov za meščane. Naši meščani so morali biti kaj lahko zadovoljivi. Stare hišice v naših mestih ne kažejo nič bogatije prejšnjih časov. Naš meščan ni imel kje kaj vzeti. Grajščak ni zapravljaj svojih dohodkov vedno v Ljubljani in Mariboru; prezimoval je v Benetkah in na Dunaju. Naš meščan je bil odtujen kmetu, kar ga je bilo Nemca; kar ga je bilo Slovenca, si ni upal dosti govoriti med nemško gospodo. Med nemškimi, laškimi in slov. meščani v naših mestih ni bilo dosti ljubezni. Mešanica v jezikih in kmečka revščina ni pospeševala dobrega gospodarstva v naših mestih; kjer je gospoda nemčila, je tudi slov. meščan potegnil z njo: Oglej in Gradec ste slovenski mesti, ali v njih sta Nemec in Lah merodajna. V Ljubljani in drugih mestih na kopnem ni nič posebnega. Nekaj manjših grajščakov ima tam hiše in prihaja po zimi tje; ali glavni činitelj mesta, rokodelec in trgovec, ne vidita pred nosom morja. Naši meščanski, predniki, bodisi Nemci, Lahi ali Slovenci, so slabo opravljali svoje delo. Bili so tudi veliko let luterani. Gospodarske spremembe so povzročile to versko reformacijo. V Švici niso imeli grajščakov. Tam se to vidi jasneje, da govori iz reformatorjev revolucija v gospodarstvu. Zwingli, Calvin so meščanski reformatorji in ti sledijo razvoju gospodarstva, tedaj že v vidljivem razvoju kapitalističnega gospodarstva; bila je to revolucija proti tlačanski gospodi. Ta revolucija je stvarjala na Anglaškem, Nemškem in Francoskem jako dobre gospodarje.

Škof Hren, energičen meščanski človek, je lahko sežigal prvo in jedino tiskano knjigo v naših deželah. Hren je bil tudi nekaj časa knezov namestnik v Gradcu. Naši grajščaki so bežali in tudi bogatejši meščani, ko se je kat. duhovnik ojačil in začel protireformacijo v naših deželah. Dosti naših najboljših ljudi, luteranov, se je izselilo. Vsako izseljenje jemlje narodu dobre človeške moči. Dobre moči zraščajo v več generacijah in so redke. Prišli so nekateri iz tujine nazaj, nekaj jih je ostalo v tujini in prišlo do veljave; ali doma se luteranstvo ni dosti poznalo v gospodarskem razvoju. Drugod pa, drugod je pripravilo energične in podjetne ljudi. Saj je reformacija tudi pregnala gnjilobo tedanjega katolicizma med duhovniki in spravila vsaj duhovenstvo do pametnejšega življenja. Med laiki pa informacija ni pustila mnogo sledov in katoliki danes sami priznavajo, da so reformiranci boljši gospodarji kot oni. Tudi v krajih, v katerih živita protestant in katolik v isti deželi, je protestant bogatejši. Statistika prihodninskega davka to jasno kaže. Verstvo se je tu pokazalo kot organizatorična moč, škoda, da pri nas ne, dasi smo bili skoro sto let luterani.

bog ve, kaj je padlo tema dvema v glavo. Z nje ne bode nikdar ničesar.»

»Ali učil jo boš?« je menil prijatelj.

»Razume se, saj sem kraljevsko plačan.

»Gospod X je tepec in njegova žena ravno tako«, je dejal prijatelj.

»To je lastnost mnogih mecenov, ali ne škodi, naj živi taka neumnost!«

Mecen je plačeval povsodi kraljevski. »Če se najde talent, naj se izobrazí vsestransko«, je menil.

Dekle je bilo topo in je le slabo zapopadalo. Vsak učitelj je po nekoliko brezuspešnih poskusih obstal pri najpotrebnejšem in še to se je predelalo le površno. »Vam to zadostuje«, so pravili, »vi imate talent, imate krasno bodočnost.«

Ravno tako so govorili njenim dobrotnikom — ponavljali so, kar so slišali vedno od njih, in o čemur so vedeli, da radi slišijo.

Deklica je zrastle v dekle.

Dobrotnik ji je pripomogel na oder. Tu je bil konec njenih srečnih dni. Propadla je popolnoma. Slabo petje, slaba igra, vsakdanja prikazen.

Dobrotniku so padle luskinе z oči.

»Dal sem ji vzgojo«, je pravil svoji ženi, »in to je mislim zadosti; naj skrbi sedaj sama zase. Bil je to velik talent, ali skazila se je sama. Ti se spominjaš na ta glas? Kakor zvon!«

Sedaj je stala sama v svetu. Znanja ni imela nobenega, nobenega veselja za delo, da, niti volje, da bi se česa lotila. Pripravljala se je na blestečo

Po reformaciji bi se moralo pri nas gospodarstvo razvijati v kapitalistični smeri, kakor sem to popisal zgoraj; vse je bilo za to pripravno. Premoga dosti, železa nekaj, dosti surovin, trgovsko razpoloženje v ljudeh in Jadransko morje! Naš meščan je dopuščal jezuitom ustvarjati gimnazije, študirati je dal kmet svoje najboljše glave v lemenatih, meščan svoje sinove za uradnike. Realk, tehnike ni, in nič šol za kmetijske vede! Najboljše glave tedaj odtegnjene gospodarskemu razvoju, ki je zahteval šolanje v realijah, na tehniki, v trgovini, v naprednem kmetijstvu.

Grajščaki so v drugih narodih zapuščali kaj prida premoženja, ko jih je kapitalistično gospodarstvo metalo iz prvih mest in prevzelo na tlačanski kmetiji akumulirano premoženje; naši meščani so malo dobili. Še tistih večjih odvezninskih svot, katere so dobivali naši grajščaki po letu 1848, niso doma porabljali, temveč po večjem potrošili v tujih krajih. Drugod je grajščak začel moderno kmetovati, učil se je, silil vlade, da snujejo poljedelske višje šole; našemu slovenskemu to ni bilo nič mar. Drugod so se grajščinska gospodarstva ohranila tudi z drugimi delavci, pri nas je šla in hodi grajščina za grajščino v razparceliranje. Dobro je to, kmet dobi več zemlje, ali to kaže, da izumira stan, ki je torej bil presneto mehak. Drugod je dajal grajščak absolutističnim kraljem in tudi konstitucionalnim dobre višje vojake, višje uradnike, pri nas je že dolgo vse mrtvo v tem oziru. V tem oziru so jaki Hrvati. V luteranski dobi so se oglašali v naših deželnih zborih jako energični grajščaki; tudi to je pozneje minulo. Prav tiho je zaspal naš grajščak. Zdaj se okleplje, kar ga je še, kat. duhovnikov. Ti mu bodo držali luč, ko še gredo tudi zadnji ostanki iz sveta. Ko pade fidejikomisna vest, bo šlo z njim hitro h koncu.

Oglej ni storil svoje dolžnosti, položimo tje tudi naše graščake.

Ali tam doli ob morju je Trst, kako lep je pogled nanj! Tukaj je delal Slovenec, tukaj je dolgo časa v srednjem veku prevladal Jugoslovčan, ali ko je pojenjal sijaj Benetk, so Lahi prišli v to pristanišče. Jezik Lahov je moral obveljati. Ladije so vozile daleč in prihajale sem od daleč. Toda naše slovensko narečje je zgorelo na Hrenovih grmadah, nikdo ni več pisal, čital in tiskal v njem, ni se uveljavilo v trgovini in javnosti. Uveljavilo pa se tudi ni nobeno drugo jugoslov. narečje. In tako je prevladal Lah v trgovstvu. Trst je trgovsko mesto, trgovec v njem najvažnejši človek, ta mora imeti jezik, s katerim lahko izhaja na daljnih potovanjih. Ali v Trstu je toliko trgovcev in drugih meščanov, ki so južni Slovani, je toliko slov. delavcev, je še okolica slovenska in hrvaška.

S tem sem podal obris gospodarskega razvoja kakor se je dogdil v Evropi in tudi na Slovenskem. (Dalje sledi.)

Politična kronika.

K ZASEDANJU DELEGACIJ.

Iz Dunaja poročajo, da zahtevajo letos Nemci v avstrijskem delu delegacij predsedstvo. Nemška kandidata sta dr. Lecher in dr. pl. Nitsche. Slovani zahtevajo, da naj pripade predsedstvo Poljakom. V poljskem taboru pa se bojuje ne morejo zediniti glede kandidata in kandidirajo Glombinskega, Germana in Kozłowskega. Odločilo se bo to vprašanje v plenarni seji vseh avstr. delegatov še pred prvo formalno sejo.

KLERIKALNE DEMONSTRACIJE V ŠPANIJI.

Novije vesti o nedeljskih klerikalnih demonstracijah v Španiji se glase popolnoma drugače ko prve. Strinjajo se v tem, da so klerikalci doživeli v celi deželi temeljiti fiasco. Dasiravno so plačali v San Sebastianu vsakemu udeležencu 10 pezet za

brezskrbno bodočnost, polno slave in sreče, — a pripravljala se tako, da se sedaj ni mogla privaditi drugemu — — —

Začela je nevarno igro. Igrala je z življenjem za srečo. Padla v močvirje in postala eno izmed onih zavrženih bitij, ki trgujejo z najdražjo stvarjo žene v življenju — s častjo. Trgovala je — zgubila čast, zgubila mladost, uničila v sebi vsako nežnejšo čustvo duše — in — prišla v bankerot. Ostalo ji ni ničesar. Bolezen ji je ohromila roke, pohotne noči so ji razrile obraz — življenje in družba sta jo odvrгла od sebe, kakor raztrgano cunjо stare obleke.

Jela je beračiti.

Sedela je v oni ulici vodeči k cerkvi, mežikala leno z očmi kakor sova in zdihovala. Na ulici ni bilo nikogar. Petje in godba sta se razlegala iz cerkve. Solnce je lilo na beračico žgoče žarke, ali to je ni motilo.

In zopet ji je vstalo v duši nekaj teh spominov iz spominov — — — Misliła si je, da bi bila lahko kot pastarica ostala v oni vasi, služila potem kje v mestu in mogla hoditi, kakor vsaka druga dekla ob nedeljah v cerkev, da bi se bil morda kdo našel, ki bi jo imel rad in kogar bi bila ljubila tudi ona, mogla postati poštena žena, mogoče i srečna mati — vse to ji je prišlo na misel — in spomnila se je na dobrotnika in njegovo soprogo, razširila svoje ugasle, modre oči in zavikala: »Naj vaju nagradi vrag za vajino dobroto, moje hrome roke in mojo bedo. ...«

»trud«, se vendar ni zbralo več ko 8 tisoč ljudi, kar je najboljši dokaz za to, da Španci nočejo klerikalne politike. V mnogih mestih pa sploh ni bilo nobenih manifestacij, ker ni bilo udeležencev. Vlada ima seveda svoje veselje nad porazom klerikalcev. »Voss. Zeit.« poroča iz Madrida dne 4. okt.: Včeraj je vprašal min. pred. Canalejas kralja, ali sme svoj antiklerikalni program popolnoma izvesti ali ne. Kralj mu je dal za to svoje dovoljenje.

K SESTANKU GROFA AEHRENTHALA IN MARKIZA SAN GIULIANA.

»Giornale d'Italia« piše: Kakor je znano, ste se obe državi dogovorili že l. 1897, da se Albanija proglašaja za »nolli me tangere«, ker dobro vesta, da bi se takoj spremenilo ravnotežje na Jadranskem morju, kakor hitro bi ena ali druga zasedla albansko obrežje. Sedaj pa se je položaj znatno spremenil: oglasili so se Turki, pravi lastniki tega obrežja. Na njem leži Vallona s svojo veliko in krasno luko, ki more z dobrimi utrdbami in čvrstim brodovjem postati ključ do Jadranskega morja. To je Giulianu dobro znano že od njegovega obiska v Albaniji. Turčija se pravkar razvija tudi v pomorsko vele-silo: kupila je dve nemški oklopnici in hoče po trdnem načrtu pomnožiti svojo vojno mornarico. Na Jadranskem morju utegne torej nastopiti novi politični in vojni faktor, s katerim bode treba v bodočnosti računati. Ni dvoma, da sta se oba državnika na svojem sestanku s tem dejstvom intenzivno ukvarjala.

Štajerske novice.

Štajerski deželni zbor po zaključenju. »Abeiterwille« poroča sledeče: Nemškonacionalna zveza je na zadnji seji po zaključenju izvolila posebni permanentni odbor, kateri bo imel opravljati vse naloge deželnozborskega kluba. To se pravi, ti gospodje bodo vodili nadaljna pogajanja. Istočasno pa bodo vzeli po Nietzschejevem izreku k sestanku s slovenskimi klerikalci bič seboj: nemškonacionalni klub je pozval deželni odbor, naj črta vse »nepotrebne« izdatke, dokler ne bode dovoljen reden proračun. To bi naj slovenske klerikalce ustrašovalo, ker bi njihovi volilci ne dobili nobenih podpor.

Nova železnica Friedberg-Aspang se bode te dni izročila prometu. S tem bode zgornji del vzhodne Štajerske naravnost zvezan z Dunajem. Znano je, da je nova železnica del velike transversalne železnice čez celo vzhodnje Štajersko doli do Novega mesta in naprej v Dalmacijo. Manjka še zveza Purkla ozir. Radgona-Fehring, železnica čez Slovenske gorice, gornje Haloze in po sotelski in krški dolini. Kako stoje stvari v nemškem delu dežele, nam ni znano, ali na Slovenskem Štajerju se malokdo briga za gradnjo te važne proge, ki bo prinesla v vse prizadete kraje novo življenje. Napadi na posamezne stranke in osebe so brezpomembni, saj se itak nikdo ne zgane. Začeti bo treba z agitacijo direktno pri ljudstvu in isto bo potem že samo obračunalo z nemarneži. Dandanes je na Sp. Štajerju glavna agitacija proti učiteljstvu, torej izobrazbi ljudstva in posameznim inteligentom — za resno politično in gospodarsko delo pa se nikdo veliko ne briga. Kvečjemu se ustanavljajo klerikalne zadolževalnice, ki se imenujejo v javnosti »kmečke posojilnice«, za to pa, da bi ljudje kaj zaslužili in prodali, pa je našim politikujočim fajmoštrom malo mar. Saj čim revnejši in neumnnejši je narod, tem lepše cvete njihova pšenica!

»Slovenski kmečki koledar« izide v drugi polovici tega meseca. Koledar bode imel tudi letos bogato zabavno in gospodarsko vsebino ter mnogo slik. Opozarjamo nanj somišljenike!

Draginja v Celju postaja naravnost neznosna. Slabše plačani uradniki, obrtniki in delavci bodo morali kmalu v dobesednem pomenu gladovati. Krompir, fižol, solata in drugo sočivje je pri nas že pravi luksuz, ki si ga more privoščiti le človek s polnim žepom denarja. O draginji mesa niti ne govorimo. Letos je bilo v celjski okolici polno sadja; na trgu v Celju pa se prodajajo jabolka po 4 vin. komad! Enaka draginja pri jajcih. Tržno nadzorstvo v Celju je več ko pod psa. Ljudje prinesejo še tista kot žafran draga živila v skrajno umazanem in nečednem stanju. Kaj se sploh na trgu prodaja pod imenom mleka in smetane, tega ni moči popisati. Kaj neki dela naš častiti občinski odbor? Ali ga imamo samo za nemškonacionalne parade in za hujskanje proti Slovincem? Bogati mestni očetje seve ne čutijo draginje; drugače je pa z nami siromaki. Njim tudi ni treba jesti nesnage, ki se za drag denar prodaja na celjskem trgu. Mi zahtevamo od odgovornih činiteljev v mestu, da store nekaj glede teh neznosnih razmer!

Iz Petrovč. Dne 3. oktobra t. l. ponoči je umrl v Petrovčah veleposestnik g. Jurij Pospheh po dom. Klanjšek. Truplo se je prepeljalo včeraj na pokopališče v Griže.

Čebelarica podružnica v Savinjski dolini je priredila v zvezi s kmetijsko podružnico v Žalcu v nedeljo 2. t. m. pri čebelarju Debelaku v Arji vasi še dosti dobro obiskano čebelarsko predavanje, kojega ste se udeležili celo dve društvenici gdč. Žuža. Čast jima! Predavanje se je tokrat naslanjalo večidel na praktične demonstracije. Nazadnje smo točili tudi med. Bodi izrečena predavateljem gg. Černeju in Piklunu za njihju trud pristrčna zahvala. V nedeljo 9. t. m. zaključimo naša toletna zborovanja in sicer pri društvenem tajniku g. Pečarju v Dolenjivasi pri Št. Pavlu, kjer se vŕši ob 3. pop. naše deveto to-

letno društveno predavanje. Čebelarji — bodite si društveniki ali ne — pridite vsi, kar vas je v naši bližini!

Umrli je včeraj v Celju vpokojeni okrajni tajnik, lastnik zlatega zaslužnega križa, g. Tomaž Vajda, star 74 let. Pogreb se vrši jutri popoldne ob 3. uri z Ringa na okoliško pokopališče. — Pokojni je bil povsod priljubljen in spoštovan mož ter vedno zvesti narodnjak. Bil je naročnik našega lista od začetka naprej in je rad podpiral vsako dobro narodno podjetje. Doma je iz ormoške fare. N. v m. p.!

Redka naravna prikazen. Prijatelj lista nam je prinesel v uredništvo lepo veliko jesensko gobo, na kateri je zrasla še druga manjša, popolnoma razvita sestra.

Ptujske novice. Mariborsko okr. sodišče je dovolilo konkurz za premoženje I. Hellerja, trgovca s špecerijo in delikatesami v Ptuj. Začasni upravitelj konkurzne mase je odvetnik Fichtenau. — Neki kmet iz Markovec je šel pred nekaterimi dnevi iz Ptuja ob Dravi domu. Med potjo sta se mu pridružila dva kmečka fantina in ga nekaj časa spremljala. Celo pela sta z njim. Naenkrat pa sta ga zgrabila, oropala in vrgla potem v vodo. Napadeni je k sreči znal plavati, tako da se je mogel rešiti. Varnostne razmere so v ptujski okolici od dne do dne slabše.

Otrok zgorel. Iz Dramelj nam poročajo: 28. sept. zvečer ob 8. uri je djala žena krojača Podsedenska svoja dvojčka na peč spat in odšla sama v kuhinjo na delo. Na peči je stala svetilka, katero je eden izmed 6 mesecev starih otrok z nogico prevrnil in ubil. Jeden otrok je pričel goreti. Mati je sicer takoj prihitela, toda otrok se je že tako hudo opek, da je prihodnji dan umrl.

Iz Maribora. »Rokovnjače« uprizori slovensko gledališče v nedeljo 9. t. m. pop. ob pol 4. Pač menda ni treba posebej omenjati, da je to igra, vzeta iz življenja našega naroda, toraj narodna last. Upamo, da bo slovensko občinstvo prišlo gledat v obilnem številu »Rokovnjačev«. Opozarjamo, da se začne predstava točno ob pol 4. uri popoldne.

Iz Brežic. (Sokolska slavnost.) Pri zadnji zahvali se mi je neljubo vrnila pomota, da nisem navedel med drugimi domačini gospice Režike Sikoškove, sedaj učiteljice v Materiji, katera je s svojo delavnostjo in požrtvovalnostjo tudi zelo veliko pripomogla, posebno še kot domačinka, do lepega uspeha slavnosti. Omenjena gospica je svoje letošnje počitnice sploh uporabila v to, da je pridno sodelovala pri našem sokolskem društvu, za kar ji bodi tem potom izrečena tisočera zahvala. — Poročevalec.

Iz Trbovelj. (Nepoštena dekla.) Že dalje časa sem je opazal trgovec Karl Dvoršak v Trbovljah, da mu iz blagajne zmanjkuje denar. Njegovi ženi je pa nekdo ukradel okrasje. Tatice so dobili v osebi domače dekle Berte Prahar. Izročili so jo sodišču v Laškem trgu.

Kdo je sposoben za duhovnika? Iz Stojnc na Dr. p. nam piše somišljenik: K nekemu kmetu s tremi sinovi je prav rad zahajal domači župnik. Nekoč jih je našel vse tri lepo skupaj doma in je vprašal očeta, kaj misli z njimi storiti. Ta je odgovoril: Prvi bo bržčas kmet, ker je najrajši pri volih in vozovih. Drugi bo menda mesar, ker najrajši lovi muhe in vsako ubije. Tretji pa bo se moral učiti za mešnika. »Zakaj?« je vprašal radovedni župnik. »Zato, ker noče drugače moliti, če mu ne dam krajcarja«, je bil točen odgovor.

Besede in dejanja. Od Sv. Barbare v Haložah nam pišejo: V nedeljo se je pri pozni maši pridigalo o židih, ki so bojda povzročili uboštvo in zanemarjenost našega ljudstva. Morda je na tem kaj resnice. Ali pri nas je župnik najboljši židov odjemalec in tudi kaplan hodi najrajše tje v gostilno. Tako se strinjajo besede in dejanja duhovnikov!

K stavki graških knjigoveških pomočnikov se nam poroča: Vsled splošne draginje ni bilo knjigoveškim mojstrom mogoče dovoliti pomočnikom njihovih zahtev po krajšem delovnem času in višji plači. Razvil se bo najbrž dolg in trdovraten stavkovni boj.

Ponarejene poštno-hranilnične knjižice. Zadnji čas je bilo pri poštini uradih na Sp. Štajerskem vzdignjeno s ponarejenimi hranilnimi knjižicami več hranilnih vlog v znesku do 40 K. Knjižice so nosile ime Peter Kral in Franc Dürer. Bile so izpolnjene z vijoletno tinto, ki pri poštini uradih ni v rabi. — Hranilne knjižice je nekdo pri kakem poštnem uradu ukradel, jih izpolnil in preskrbel s ponarejenim poštnim pečatom. Storilec je doslej neznan.

»Slavischnationale Korresp.« je začela v nedoločenih obdobjih izhajati na Dunaju. List naglaša, da bode oskrboval vse slovanske in interesirane nemške liste s poročili iz vseh slovanskih narodov in strank. Odgovorni urednik je naš štajerski rojak Viktor Jurko.

Bralno društvo »Naprej« pri Sv. Barbari v Haložah priredi 9. oktobra pop. tombolo v novih prostorih g. Reicherja v prid ubogih šolarjev. Pri tem ne bo manjkalo seveda tudi drugih zabav, kakor petja, godbe, plesa, šaljive dražbe itd. Prijatelji mladine in vsele družbe se vabijo torej k najboljši udeležbi. Odbor.

Iz Ločice pri Vranskem nam piše posestnik g. Ivan Blatnik: Moram se zahvaliti javno za hitro in dobro pomoč, katero so mi nudile ob priliki požara domača požarna bramba, potem pa bratski

društvi iz Prekope in Motnika. Zlasti je zabranila domača požarna bramba, da se ogenj ni bolj razširil. Zahvaljujem pa se tudi vsem drugim, ki so mi prihiteli na pomoč.

V Velenju je minulo nedeljo več fantov pod vodstvom nekega Prapotnika razsajalo po trgu Ker opomini niso nič izdali, je stražnik hotel Prapotnika prejeti in zapreti. — Na to so pa fantje začeli razgrajati proti stražniku in so ga ometavali s kamenjem. Moral je potegniti sabljo; Prapotnika je aretiral še le s pomočjo jednega orožnika. Sedaj so izročili tudi ostale razgrajalce šostanjski sodniji. Klerikalna mladinska vzgoja rodi v Velenju sadove!

Iz Luč v Zg. Sav. dol. V gostilniškem nabiralniku v »Raduhi« se je nabralo za CMD 6 K. — Tamošnji trgovski pomočnik g. Kreačič je nabral za CMD okoli tisoč rabljenih poštinih znamk. Oboje se je poslalo glavni družbi v Ljubljano Iskrena hvala!

Držite boljše hmelj! Hmeljar nam piše: Te dni sem dobil iz Alzaško-Lotrinške obvestilo, da je tam že ves hmelj razprodan, in vprašanje, koliko ga je še pri nas. Iz tega moram sklepati, da bo še letos veliko povpraševanje po hmelju, zato bi svetoval hmeljarjem: dobri in lepi hmelj rajše skrbno shranite in držite, nego da bi ga pod ceno prodali!

Čudno postopanje! Iz Škofjevasi nam pišejo: Takajšnji posestnik I. Pilih je izdražbal sadje ob okrajni cesti v daljavi 1 km za 280 kron. Ko pa so delavci cesto »valjali«, so to sadje kar neženirano trosili, jedli in celo domu odnašali. Zakaj neki so pa cestni nadzorniki? Kmet, ki že za sadje tako visoko svoto plača, ne more vendar k temu še škode, ki mu jo prizadenejo erarični uslužbenci, trpeti!

Iz Št. Jurja ob J. ž. Minulo nedeljo ponoči je začelo goreti v gospodarskem poslopju posestnika Andreja Zalarja v Novi vasi. Ogenj je uničil gospodarsko poslopje in pa še hišo popolnoma. — Zgorela je vsa krma, ves že spravljen živež, nekaj perutnine in pa kmetijsko orodje. Škoda ima revež precejšnjo, ker ni bil visoko zavarovan. Kako je nastal ogenj se ne ve.

Schulverein v Konjicah. Pri nemški šoli v Konjicah so začeli staviti 5 razred in otroški vrtec s pomočjo nemškega Schulvereina.

Iz Petrovč. (Stava z žalostnimi posledicami). V Debelakovi gostilni v Kasazah je stavil rudar Ivanc s Florijanom Pogačnikom, da izpije v eni uri liter žganja, ako plača ta dva litra vina. — Ivanc je pa spil žganje celo v 5 minutah in se je takoj zgrudil. Gostje so mislili, da mu je slabo in so ga začeli z vodo in jesihom ribati, pa vsaka pomoč je bila zaman. Ivanc je plačal svojo stavo s smrtjo.

Cesar je potrdil izvolitev g. Mih. Starkla, župana v Sevnici, za načelnika in g. F. Simončiča, posestnika v Sevnici, za podnačelnika sevniskega okrajnega zastopa.

Rogaško Slatino je obiskalo v letošnji sezoni vsega skupaj 3046 strank s 4521 osebami.

Druge slov. dežele.

Na slavnostnem zborovanju »Glasbene Matice« v Ljubljani, ki se je vršilo sinoči ob mnogobrojni udeležbi, je bil izvoljen slov. skladatelj Fr. Gerbič za častnega člana.

Odstop dr. Oražna kot deželnega poslanca V včerajšnjem Jutru utemeljuje O. svoj korak sledeče: V stranki se odriva mlade moči. V strankinem vodstvu ni pravega medsebojnega zaupanja. On kot izvoljeni drugi podpredsednik stranke ni bil čisto nič niformiran v važni zadevi Hribarjeve potrditve. Danes se je sešel deželni zbor, a še do včeraj ni bil sklican klub naprednih poslancev na posvetovanje. In vendar se gre za važne reči, tičeče se Ljubljane in napredne stranke. Zato ne more dalje nositi odgovornosti.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

REVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM.

Madrid, 5. okt. — »Agencia Fabri« poroča z vso rezervo iz Santandra: Z neke nemške ladije, ki je bila usidrana pred Lizabono, smo zvedeli, da je izbruhnila na Portugalskem revolucija. Bojne ladje so obstreljemale kraljevo palačo, na kateri pa so že pozneje revolucionarji razobesili republikansko zastavo.

London, 5. okt. — Po poročilih raznih listov so na Portugalskem izbruhnili resni nemiri. Ves promet miruje, brzojavne in telefonske žice so prerezane. V Lizboni so se že vršili resni boji. Republikanci so bojda zmagali.

Pariz, 5. okt. — »Matin« je dobil sledečo brezžično brzojavko: Na Portugalskem je izbruhnila revolucija. Armada in vojne ladje so se pridružile republikanski stranki. Vojne ladje so bojda bombardirale kraljevo palačo. Kralja Manuela so revolucionarji ujeli.

Pariz, 5. okt. Več listov je dobilo poročilo z ladije »St. Marie de la mer«, ki je zasidrana na izlivu Rhone: V Lizboni je izbruhnila revolucija. Ob 2. uri popoldne so začele vojne ladje bombardirati kraljevo palačo. Vsi dohodi do Lizbone so zaprti. Podrobnosti ni mogoče zvedeti.

Pariz, 5. okt. Tukajšnji korespondent od »Daily Mail« je dobil poročilo, da so revolucionarji kralja Manuela ujeli.

Pariz, 5. okt. List »Figaro« javlja, da je kralj Manuel glavno mesto zapustil.

Pariz, 5. okt. Tukajšnji portugalski konzul kateremu je neki korespondent ob 3. uri zjutraj prinesel vest o revoluciji v Lizboni, je izjavil, da ni res, da bi se armada in vojne ladje pridružile republikancem. Mogoče je dal umor ravnatelja neke blaznice in pa republikanskega poslanca Bombarda neposredni povod za revolucijo.

Pariz, 5. okt. (dopoldne). Tukajšnji portugalski konzulat je dobil zasebno poročilo o izbruhu revolucije v Lizboni.

Berolin, 5. okt. Poročevalec »Lokalanzeigerja« poroča s Capo Blanco ob 5. uri zjutraj: Velik del armade, posebno pa topništvo in vojne mornarice se je vzdignil proti kraljevi rodbini. Vojna ladja vozijo od včeraj pod republikansko zastavo. Ob 2. uri popoldne so začele vojne ladje bombardirati kraljevo palačo. Vsi dohodi k mestu so zaprti. Brzojavne zveze so pretrgane. Moral sem se peljati v Capo Blanco, da vam poročam. Pri bombardiranju je bila kraljeva palača na več mestih razrušena. V mestu je došlo do bojev. Izid boja med kraljevimi pristaši in republikanci je še dvomljiv, ker se ne ve, kako stališče zavzame provinca. Kralj je bojda njet. Podrobnosti ni mogoče izvedeti.

Tržne cene.

Dunaj, 5. okt. Borza zakmetijske pridelke. Vsled židovskega praznika je bilo le malo prometa tu in v Budimpešti. Ni bilo nobene spremembe cen in tendence.

Trst, 5. okt. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 34 do K 36 za dobavo K 29 $\frac{1}{4}$ do K 30 $\frac{1}{4}$. Tendence mirna.

Budimpešta, 5. okt. Svinjski sejm Ogrske stare težke 145—146, mlade težke 150—152, mlade srednje 152—156, mlade lahke 158—162 v kilogram. Zaloga 34.222 komadov.

Budimpešta, 5. okt. Mast. Svinjska mast 173, namizna slanina 145.

Praga, 5. okt. Sladkor. Surovi sladkor nova kampanja K 23'50. Tendence: stalna. — Vreme lepo.

†

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je iskrenoljubljeni oče, stari oče in tast, g.

Jurij Pospah

veleposestnik v Kasazih

v pondeljek, dne 3. t. m. o polnoči v 78. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v četrtek, dne 6. t. m. ob 10. uri dop. v Grižah, kamor se zemeljski ostanki nepozabnega pokojnika prepeljejo iz Petrovč ter položijo v rodbinsko žrv.

GRIZE, dne 4. oktobra 1910.

Žalujoča rodbina: Pospah-Presečnikova.

50 K tedenskega zaslužka ali 50-60% provizije

dobi vsakdo, kdor prevzame razprodajo mojih svetovnoznanih in konkurence prostih aluminijih izveskov in stvari, med temi zadnje novosti in brezkonkurenčnih **božičnih predmetov**. — Zastopstvo se lahko prevzame tudi kot postransko opravilo. Aluminijevi predmeti se igraje lahko prodajo. Navod in vzorci brezplačno. Naj ne zamudi nikdo vprašati. — Naslov:

Anton Hruby, Müglitz (Moravsko).

Trgovski pomočnik

mešane stroke, dober prodajalec in istotaka
prodajalka;
nadalje krepek **učenec**, poštenih starišev
se takoj sprejmejo pri 557 3-2
Karl Cimperšek v Sevnici ob Savi.

Nagrobne križe in svetilke

v veliki izberi, nadalje peči,
štedilnike in kurilne opreme
priporoča

**Peter Majdič, veletrgovina
„Merkur“, Celje.**

Nikdar več

ne menjam mila, odkar uporabljam **Bergmannovo**
Steckenpferd - lilijino mlečno milo (znamka
Steckenpferd) od Bergmann & Co. v Tešnju na
Labi, da to milo, ki edino najbolj učinkuje vsa
medicinalna mila proti solčnim pegam, kakor
tudi neguje lepo, mehko in nežno polt. Komad
stane 80 vin., dobiva se v vseh lekarnah, drože-
rijah in parfumerijah. 120 40-34

Na debelo!

Priporoča se

Na drobno!

edina narodna trgovina

galanterijskega, norimberškega in modnega
blaga, kakor tudi nagrobnih vencev ter igrač

Celje Prica & Kramar Celje

Graška in Krožna ulica.

511 35-10

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda!

Predno si nabavite kak pisalni stroj, zahtevajte
prospekt, brezplačno in brezobvezno razkazo-
vanje stroja pri

Zvezni trgovini
V Celju.

Pisalni stroj z vidno pisavo:
L. C. SMITH & BROS

ima: tečaj na kroglah pri vozu, tečaj na kroglah pri izseku,
tečaj na kroglah pri tipkinem dvigalu. 266 — 31

Noben drug pisalni stroj nima teh eminentnih prednosti. Ta stroj je vspeh 20 letnih
izkušenj v izdelovanju samopisnic. V najkrajšem času se je prodalo 100.000 teh
strojev v popolno zadovoljnost odjemalcev, ki stavijo pri nakupu velike zahteve.
Ako se mudite v Celju, ne zamudite prilike si ogledati ta najpopolnejši pisalni stroj.

Zahtevajte brezplačno razkazovanje
stroja! — Zahtevajte prospekt!

10 letno funkcijsko jamstvo!

R. DIEHL, žganjarna, Celje

priporoča svojo veliko za-
logo doma žgane slivovke,
tropinovca, brinovca, vin-
skega žganja i. domačega
konjaka.

Poštne hran. račun št. 54.366.
Telefon št. 48.

**Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno zalaganje gotovine
pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.**

„LASTNI DOM“

registrovana kreditna in stavbena zadruga
z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

Pisarna je v Celju,
Rotovške ulice št. 12

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član
zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hra-
nilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po

pet od sto (5%)

Uradije se vsak dan
razun nedelj in praz-
nikov od 8.—12. ure
*** dopoldne. ***

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se
obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagateljem tako da
dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti
zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun
glavnice in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih

54

Edino narodno kamnoseško podjetje v Celju.

Prva južnoštajerska kamnoseška

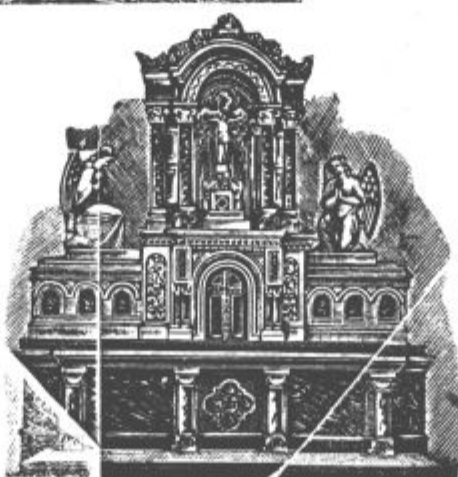
industrijska družba.

Brzjavi: „Kamnoseška in-
dustrijska družba Celje“.

Stavbena in umetna kam-
noseška obrt s strojnimi
obratom.

Specijalna delavnica in
podobarski atelje za
umetna cerkvena dela
kakor: altarjev, obhajilnih miz,
prižnic, kropilnih in krstnih
kamnov itd.

Brušenje, poliranje in s
struganje kamena s troji.

Mnogoštevilna zaloga
nagrobni spomenikov iz
različnih marmornih vrst gra-
nitov in sljenitov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoni-
ranih rodbinskih grobišč
(rakev).

Tlakovanje cerkva, dvoran
in hodnikov s šamotnim ali
cementnim tlakom.

Izdelovanje pohištvenih
plošč iz različnih najbolj idočih
marmornih vrst v vseh oblikah.
Popravljanje spomenikov, ude-
lanje napisov v iste.